

ombudsman
veřejný ochránce práv

FINANCOVÁNO
EVROPSKOU UNIÍ
AZYLOVÝ, MIGRAČNÍ
A INTEGRAČNÍ FOND

ZPRÁVA ZE SLEDOVÁNÍ VYHOŠTĚNÍ

Z: Zařízení pro zajištění cizinců Bělá-Jezová

Do: Letiště Václava Havla Praha

Druh sledování: správní

Vyhošťované osoby: Pan A, nar. xxx, st. přísl. Moldávie
Paní B, nar. yyy, st. přísl. Moldávie
Pan C, nar. zzz, st. přísl. Moldávie
Paní D, nar. vvv, st. přísl. Moldávie

Datum realizace: 25. ledna 2018

Datum vydání zprávy: 13. března 2018

Sledování provedla: Mgr. Veronika Sedláková

Spisová značka: 10/2018/NZ/VS

Obsah

Úvodní informace	3
Právní rámec sledování vyhoštění	3
Zpráva ze sledování vyhoštění	4
Informace o vyhošťovaných osobách	5
Průběh sledování vyhoštění	6
Shrnutí	7
Průběh realizace vyhoštění	8
Zajistit přítomnost eskortujícího policisty stejného pohlaví jakého je vyhošťovaná osoba	8
Přehled opatření k nápravě	9

Úvodní informace

Právní rámec sledování vyhoštění

Veřejný ochránce práv provádí podle § 1 odst. 6 zákona o veřejném ochránci práv¹ sledování *zajištění cizinců a výkonu správního vyhoštění, předání nebo průvozu zajištěných cizinců a trestu vyhoštění cizinců, kteří byli vzati do vyhošťovací vazby nebo kteří vykonávají trest odnětí svobody* (dále také „sledování vyhoštění“). Mandát ochránce pro sledování vyhoštění plyne z implementace čl. 8 odst. 6 Návržové směrnice.² Působnost ochránce v této oblasti vychází také z Opčního protokolu k Úmluvě proti mučení,³ jehož účelem je prevence mučení a jiného krutého, nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání, a tedy i z výkonu jeho mandátu „národního preventivního mechanismu“. Kombinace obou mechanismů kontroly zajišťuje efektivní preventivní ochranu práv cizinců a kontrolu zacházení s nimi v procesu navrácení.

Cílem sledování vyhoštění je zajistit respektování práv zajištěných, vyhošťovaných, předávaných a prováděných cizinců (dále také „vyhošťovaných cizinců“ nebo „vyhošťovaných osob“), zvyšovat standard zacházení s cizinci, jakož i dodržování mezinárodních závazků České republiky v této oblasti. Cílem je rovněž posilovat ochranu zvláště zranitelných osob, kterými jsou nezletilí bez doprovodu, osoby se zdravotním postižením apod.

Ochránce je o každém výkonu správního či trestního vyhoštění, předání nebo průvozu informován s předstihem. Policie České republiky poskytuje pověřeným zaměstnancům Kanceláře veřejného ochránce práv (dále také „Kancelář“) během sledování vyhoštění nezbytnou součinnost dle zákona o pobytu cizinců.⁴

Pověření zaměstnanci Kanceláře jsou oprávněni s vědomím vedoucího zařízení vstoupit do detenčního zařízení, kde se vyhošťovaná osoba nachází. Mohou klást otázky subjektům participujícím na vyhoštění, zejména eskortujícím policistům a zaměstnancům Správy uprchlických zařízení Ministerstva vnitra; jsou oprávněni hovořit s cizincem bez

---

1 Zákon č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů.

2 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES, ze dne 16. prosince 2008, o společných normách a postupech v členských státech při navrácení neoprávněně pobývajících státních příslušníků (dále také „Návržová směrnice“).

3 Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 78/2006 Sb. m. s., o přijetí Opčního protokolu k Úmluvě proti mučení a jinému krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání.

4 V souladu s § 21a odst. 2 zákona o veřejném ochránci práv a § 178d odst. 1 a 2 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců a změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

přítomnosti třetích osob a nahlížet do veškeré dokumentace související s návratem, včetně zdravotnické dokumentace.⁵

Základní lidská práva a svobody vyhošťovaných osob jsou garantovány v Listině základních práv a svobod, v řadě mezinárodních úmluv, které jsou pro Českou republiku závazné (např. Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod⁶), a také v právu Evropské unie (např. Listina základních práv Evropské unie,⁷ Návratová směrnice apod.). Konkrétní úpravu práv a povinností vyhošťovaných osob upravují zejména právní předpisy vztahující se k působnosti subjektů, které se na realizaci vyhoštění, předání a průvozu podílejí. Především jde o Policii České republiky, které je zákonem svěřen výkon vyhoštění cizince.⁸ Postup policie při eskortách vyhošťovaných cizinců upravuje závazný pokyn policejního prezidenta o eskortách.⁹

Při posuzování samotného zacházení s osobami vyhošťovanými vychází ochránce rovněž z judikatury Evropského soudu pro lidská práva,¹⁰ standardů formulovaných Radou Evropy¹¹ nebo Evropským výborem pro zabránění mučení a nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání (CPT).¹²

Zpráva ze sledování vyhoštění

Ochránce ve zprávě předkládá svá zjištění, hodnocení, návrhy opatření k nápravě a vyzývá odpovědné orgány a zařízení k odůvodněnému vyjádření, které se může týkat jak učiněných zjištění, tak opatření nebo termínů pro jejich naplnění. K vyjádření stanoví lhůtu.

---

5 Podle § 25 odst. 6 zákona o veřejném ochránci práv a v souladu s § 65 odst. 2 písm. m) zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotnických službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotnických službách), ve znění pozdějších předpisů.

6 Sdělení Federálního ministerstva zahraničních věcí č. 209/1992 Sb., o sjednání Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, ve znění pozdějších protokolů.

7 Listina základních práv a svobod Evropské unie podepsaná dne 12. prosince 2007 ve Štrasburku, Úřední věstník 2012/C 326/391.

8 Podle § 152 a 163 odst. 1 písm. h) zákona o pobytu cizinců; dle § 87 odst. 7 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů.

9 Závazný pokyn policejního prezidenta č. 159, ze dne 2. prosince 2009, o eskortách, střežení osob a policejních celách, ve znění pozdějších předpisů.

10 European Court of Human Rights. Fact sheet – Collective expulsions of aliens [online]. Strasbourg ©European Court of Human Rights 2016 [cit. 2018-02-08];

dostupné z http://www.echr.coe.int/Documents/FS_Collective_expulsions_ENG.pdf.

11 Council of Europe. Twenty Guidelines on Forced Return [online]. Strasbourg © Council of Europe 2005 [cit. 2018-02-08]; dostupné

z http://www.coe.int/t/dg3/migration/archives/Source/MalagaRegConf/20_Guidelines_Forced_Return_en.pdf.

12 European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman and Degrading Treatment or Punishment. CPT Standards [online]. Strasbourg © Council of Europe 2015 [cit. 2018-02-08];

dostupné z <http://cpt.coe.int/en/documents/eng-standards.pdf>.

Navržená opatření k nápravě jsou zpravidla různá svou naléhavostí, náročností a dobou potřebnou k provedení:

- Opatření s lhůtou k plnění je třeba provést ve stanovené lhůtě, neboť jeho realizace si vyžádá zpravidla delší čas. Ochránce očekává, že dotčené subjekty ve vyjádření ke zprávě sdělí, zda a jak přesně provedou opatření a zda ve stanovené lhůtě nebo v jiném konkrétním termínu, anebo navrhnou alternativu opatření s konkrétním termínem naplnění.
- Opatření s průběžným plněním formuluje ochránce tam, kde je třeba zavést do praxe určitý pracovní postup nebo styl práce, nebo naopak něčeho se napříště zdržet. Ochránce očekává, že se tak stane bezodkladně a bude se dbát na uplatňování do budoucna. Očekává, že dotčené subjekty ve vyjádření ke zprávě sdělí, že opatření bylo realizováno, a jak, nebo kdy a jak se tak stane, nebo navrhnou jeho alternativu.

Shledá-li ochránce vyjádření oslovených orgánů dostatečnými, vyzoomí je o tom. Může si rovněž vyžádat doplňující vyjádření. Rozhodující je pak vysvětlení zjištěných pochybení, doložení navržených opatření k nápravě či hodnověrný příslib jejich realizace. Neshledá-li ochránce vyjádření zařízení a oslovených orgánů dostatečnými, vyzoomí nadřízený úřad (případně vládu České republiky, není-li nadřízeného úřadu) nebo informuje veřejnost.¹³

Po ukončení vzájemné komunikace zveřejním anonymizovanou zprávu ze sledování vyhoštění (vyjma jmen osob pověřených vedením zařízení) na svých internetových stránkách¹⁴ a v databázi Evidence stanovisek ochránce ESO.¹⁵

Informace o vyhošťovaných osobách

Vyhošťovanými osobami byli pan A, nar. xxx, s manželkou paní B, nar. yyy, a pan C, zzz, s družkou paní D, vvv, všichni st. přísl. Moldávie. Všichni vyhošťovaní cizinci přijeli do České republiky prostřednictvím pracovní agentury. V České republice byli zaměstnáni ve firmě E, bez povolení k zaměstnání. Všichni cizinci byli dne 9. ledna 2018 kontrolováni ve firmě E, policejní hlídkou. Jelikož nepředložili povolení k zaměstnání, bylo s nimi zahájeno řízení o správním vyhoštění a dne 11. ledna 2018 bylo vydáno rozhodnutí o správním vyhoštění v délce 3 let.¹⁶ Dne 11. ledna 2018 byli všichni cizinci převezeni do Zařízení pro zajištění cizinců Bělá-Jezová za účelem správního vyhoštění z České republiky.

---

13 Tzv. sankční opatření, u kterých se postupuje obdobně podle § 20 odst. 2 zákona o veřejném ochránci práv.

14 Veřejný ochránce práv – ombudsman [online]. Brno: © Kancelář veřejného ochránce práv [cit. 2018-02-05]; dostupné z <http://www.ochrance.cz/ochrana-osob-omezenych-na-svobode/>.

15 Evidence stanovisek ochrance (ESO) je dostupná z <http://eso.ochrance.cz/Vyhledavani/Search>.

16 Rozhodnutí Policie České republiky, Krajského ředitelství policie Plzeňského kraje, odbor cizinecké policie, oddělení pobytové kontroly, pátrání a eskort, o správním vyhoštění pana A ze dne 11. ledna 2018, č. j. KRPP-5445-18/ČJ-2018-030022; rozhodnutí Policie České republiky, Krajského ředitelství policie Plzeňského kraje, odbor cizinecké policie, oddělení pobytové kontroly, pátrání a eskort, o správním vyhoštění paní B ze dne 11. ledna 2018, č. j. KRPP-5446-18/ČJ-2018-030022; rozhodnutí Policie České republiky, Krajského ředitelství policie Plzeňského

Průběh sledování vyhoštění

O realizaci správního vyhoštění informovala policie písemně zaměstnance Kanceláře prostřednictvím oznámení o realizaci správního vyhoštění ze dne 19. ledna 2018. Realizaci správního vyhoštění provedli policisté Ředitelství služby cizinecké policie, Zařízení pro zajištění cizinců Bělá-Jezová.

Sledování provedla pověřená zaměstnankyně Kanceláře Mgr. Veronika Sedláková dne 25. ledna 2018. Zaměstnankyně předala pověření vedoucí Zařízení pro zajištění cizinců Bělá-Jezová vedoucí Zařízení pro zajištění cizinců Bělá-Jezová PhDr. Haně Šnajdrové a vedoucímu policejní eskorty.

Zaměstnankyně Kanceláře provedla sledování téměř veškerých procesů souvisejících s vyhoštěním cizinců. Nebylo jí však ze strany eskortujících policistů umožněno sledovat samotný přesun ze Zařízení pro zajištění cizinců Bělá-Jezová na Letiště Václava Havla Praha, jelikož nebyla vpuštěna do eskortního vozidla. Nemohla tak plně vykonávat roli, která jí byla uložena. Policisté s cizincem komunikovali uctivě a s respektem, alespoň po tu dobu, kdy byla přítomna zaměstnankyně Kanceláře. Zaměstnanci Zařízení pro zajištění Bělá-Jezová poskytli veškerou požadovanou součinnost.

Eskortující policisté z Ředitelství služby cizinecké policie, Zařízení pro zajištění cizinců Bělá-Jezová neposkytli zaměstnankyni Kanceláře požadovanou součinnost nezbytnou pro výkon jejího mandátu a neumožnili jí přepravu v eskortním vozidle spolu s vyhošťovaným. Proto důrazně připomínám povinnost nezbytné součinnosti se zaměstnanci Kanceláře, které jsem v souladu se zákonem i mezinárodními předpisy pověřila sledováním průběhu vyhoštění.

---

kraje, odbor cizinecké policie, oddělení pobytové kontroly, pátrání a eskort, o správním vyhoštění pana C ze dne 11. ledna 2018, č. j. KRPP-5447-18/ČJ-2018-030022; rozhodnutí Policie České republiky, Krajského ředitelství policie Plzeňského kraje, odbor cizinecké policie, oddělení pobytové kontroly, pátrání a eskort, o správním vyhoštění paní D ze dne 11. ledna 2018, č. j. KRPP-5448-18/ČJ-2018-030022;

Shrnutí

V rámci sledování vyhoštění jsem se zabývala zejména tím, zda byly vyhošťované osoby připraveny na realizaci správního vyhoštění, zda měly dostatečné povědomí o úkonech spojených s vyhoštěním a zda mohly kontaktovat své rodinné příslušníky a blízké. Také jsem se věnovala průběhu samotné návratové operace a způsobu, jakým eskortující policisté zacházeli s vyhošťovanými osobami.

Oceňuji vstřícný přístup a požadovanou součinnost ze strany zaměstnanců Zařízení pro zajištění cizinců Bělá-Jezová. Také hodnotím pozitivně přístup k cizincům ze strany eskortujících policistů. Zpráva ze sledování správního vyhoštění přináší však také zjištění, která poukazují na vyskytující se nedostatky v průběhu realizace návratu vyhošťovaných osob.

Zároveň upozorňuji na skutečnost, že **Policie České republiky dlouhodobě a soustavně neposkytuje potřebnou součinnost zaměstnancům Kanceláře tím, že jim neumožňuje přepravu v eskortním vozidle spolu s vyhošťovanými osobami.** Zaměstnanci Kanceláře tak nemohou plně vykonávat mandát, který jim byl svěřen.

Vyzývám proto Ředitelství služby cizinecké policie, aby co nejdříve splnilo mnou navržené opatření, a jednalo tak v průběhu realizace správního vyhoštění v souladu s mezinárodními přijatými standardy a českými právními předpisy.

Průběh realizace vyhoštění

Přítomnost eskortujícího policisty stejného pohlaví, jakého je vyhošťovaná osoba

Realizací správního vyhoštění byli pověřeni tři eskortující policisté mužského pohlaví. V eskortním týmu nebyla přítomna žádná osoba ženského pohlaví. Během prohlídky osob v Zařízení pro zajištění cizinců Bělá-Jezová provedla prohlídku vyhošťovaných cizinek policistka. Nicméně během eskorty ze zařízení na letiště již přítomna nebyla.

Ačkoli během realizace návratu obou cizinek nedošlo k žádným problematickým událostem a eskorta proběhla bez jakýchkoli problémů, je žádoucí vzít v potaz pohlaví vyhošťovaných osob a přizpůsobit tomu i zastoupení policistů v eskortním týmu.¹⁷ Pro případ neočekávaných událostí je vhodné, aby za situace, že je vyhošťovaná osoba ženského pohlaví, byla přítomna v eskortním týmu alespoň jedna policistka. Toto opatření je o to víc naléhavé, pokud je vyhošťovaných více osob.

Přítomnost eskortního týmu složeného z policistů pouze mužského pohlaví mohlo působit na cizinky odstrašujícím dojmem. Přítomnost policistky by ulehčila zvládnout neočekávané situace v průběhu realizace správního vyhoštění.

Opatření k nápravě určené Ředitelství služby cizinecké policie:

- 1) Zajistěte přítomnost nejméně jednoho eskortujícího policisty stejného pohlaví jakého je vyhošťovaná osoba. (průběžně)**

---

17 Přítomnost eskortující policistky během realizace vyhoštění osob ženského pohlaví je doporučeným pravidlem například v Maďarsku, viz European Migration Network. Ad-Hoc Query on Systematic knowledge about the experience of failed asylum seekers who are returned by force [online]. Květen 2014 [cit. 2016-01-06];

dostupné z http://www.emn.fi/files/938/NO_EMN_NCP_ad_hoc_query_forced_return_final_open_distribution.pdf.

Přehled opatření k nápravě

Průběžně

- **Opatření k nápravě určené Ředitelství služby cizinecké policie:**

Zajistěte přítomnost nejméně jednoho eskortujícího policisty stejného pohlaví jakého je vyhošťovaná osoba.